

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30167/2023
16.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1274/23 од 31.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 16.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1274/23 од 31.08.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 218/2021 од 07.02.2023. године, одбијен је приговор стварне и месне ненадлежности Вишег суда у Новом Саду изјављени од стране тужене (став први изреке). Одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 2.000.000,00 динара и то на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права личности и то права на правично суђење у које спада и право на суђење у разумном року и право на презумпцију невиности у кривичном поступку, као и право на част, углед и достојанство у износу од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, као и на име нематеријалне штете за претрпљени страх за здравље, будућност, егзистенцију себе и своје породице, коју је искључиво он издржавао, бола због болести супруге и смрти оца које је претрпео сматрајући да су настали његовом кривицом, као и душевних болова због нарушавања здравља од 1.000.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате, да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати 5.400.000,00 динара и то на име разлике зараде између пуне зараде која би му припадала и износа који му је исплаћиван за период суспензије са рада од 15.03.2008. године до 12.09.2008. године у укупном износу од 100.000,00 динара са законском затезном каматом од доспећа сваке појединачне месечне зараде до дана исплате; на име изгубљене зараде коју би да је остао у радном односу по редовном току ствари остварио и то за период од престанка радног односа 15.06.2009. године до подношења

захтева у укупном износу од 4.000.000,00 динара са законском затезном каматом од доспећа сваке појединачне месечне зараде до дана исплате, на име изгубљених дневница које би да је остао у радном односу по редовном току ствари остварио и за период од дана престанка радног односа 15.06.2009. године до дана подношења овог захтева у укупном износу од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доспећа сваке појединачне дневнице до дана исплате, на име месечних накнада полицијским службеницима које би сходно актима надлежних органа остварио у редовном току ствари да је остао у радном односу за период од дана престанка радног односа 15.06.2009. године до 31.12.2015. године у укупном износу од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доспећа сваке појединачне накнаде до дана исплате, на име увећаних зарада, бонуса, топлог obroка, регреса, минулог рада, које би остваривао у редовном току ствари да је остао у радном односу, за период од дана престанка радног односа 15.06.2009. године до 31.12.2015. године у укупном износу од 100.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доспећа сваке појединачне накнаде до дана исплате; да се обавезе тужена да му изврши уплату пореза на зараде и доприноса за обавезно социјално осигурање све на износ зараде који би тужиоцу припадао да је све време од 15.06.2009. године када му је преостао радни однос до дана подношења овог захтева остао у радном односу и то за наведени период према законским прописима; да се обавезе тужена да о свом трошку у средствима јавног информисања и то Дневник „Војводина прес“ ДОО Нови Сад као и на огласној табли МУП-а, ПИ за безбедност железнице, Одељење полиције, УОСЈ, Нови Сад објави изреку пресуде Вишег суда у Новом Саду К 87/18 од 23.10.2019. године и пресуду Апелационог суда у Новом Саду Кж 258/20 од 28.10.2020. године као и да се обавезе тужена да му надокнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од извршности до исплате (став други изреке). Обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара (став трећи изреке). Тужилац је ослобођен од плаћања судских такси (став четврти изреке).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1274/23 од 31.08.2023. године одбијена је жалба тужиоца и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 218/2021 од 07.02.2023. године у побијаним деловима става другог и трећег изреке повтврђена (став први изреке). Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је од 1993. године био запослен у Министарству унутрашњих послова, Секретаријат унутрашњих послова у Од 1996. године тужилац је распоређен на радно место милиционера за безбедност на железници. Решењем МУП Ресор јавне безбедности од 03.06.2001. године је због

изузетних резултата постигнутих у извршавању безбедносних задатака и значајног доприноса у остваривању безбедности Републике и њених грађана ванредно постављен у чин водника прве класе почев од 03.06.2001. године. Дана 14.03.2008. године ПУ Нови Сад, ПИ за безбедност на железници је поднео предлог за покретање дисциплинског поступка против тужиоца због основане сумње да је 12.12.2007. године захтевао поклон од лица које је од њега, као полицијског службеника, тражило да му помогне да изнесе кријумчарену акцизну робу (цигарете) из воза на железничкој станици у Суботици и пренесе на сигурно место, чиме се сумња да је извршио тешку повреду службене дужности из члана 157. став 1. тачка 7. Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“ број 101/2005) која се огледа у понашању које штети угледу службе и нарушава односе међу запосленима. На основу наведене дисциплинске пријаве, дисциплински стрешина је 14.03.2008. године донео закључак којим је покренут дисциплински поступак против тужиоца и истог дана тужилац привремено удаљен из МУП-а почев од 15.03.2008. године до окончања дисциплинског поступка, а најдуже 6 месеци и утврђено да му је за време трајања удаљења припада накнада у висини 1/2 плате. Тужилац је изјавио приговор против наведеног решења, али је приговор одбијен дана 21.04.2008. године. Дана 21.07.2008. године Окружно јавно тужилаштво је против тужиоца подигло оптужницу Кт 215/08 због основане сумње да је 12.12.2007. године, око 17:54 часова, са свог мобилног телефона картице 063... у намери да спречи откривање кривичног дела кријумчарење, назвао лице које се бави кријумчарењем цигарета на мобилни телефон и обавестио га да се склони од припадника полиције на железничкој станици у Суботици, а шта је од истог захтевао да му за Нову годину за децу купи чоколаду, напoлитанке и друге слаткише, па наведеног дана од стране полицијских службеника ПИ за безбедност на железници нису откривене кријумчарене цигаре у возу, чиме постоји основана сумња да извршио кривично дело примање мита из члана 368. став 3. у вези става 1. КЗ. Решењем ПУ Нови Сад од 12.09.2008. године тужилац је враћен на рад и почев од 16.09.2008. године и премештен на радно место полицајац у ПИ за безбедност на железници ПУ Нови Сад. Потом је 15.06.2009. године МУП РС Кабинет министра донео решење којим је тужиоцу престао радни однос дана 22.06.2009. године. У образложењу решења је наведено да се против тужиоца води кривични поступак због основане сумње да је извршио кривично дело за које се гони по службеној дужности, чиме су настале безбедносне сметње из члана 111. Закона о полицији, због којих се са њима не би ни био заснован радни однос у МУП-у да су у време заснивања постојале, што представља разлог за престанак радног односа у смислу одредбе члана 168. став 1. истог Закона. Тужилац је поднео тужбу Врховном суду ради поноштаја наведеног решења, која је одбијена пресудом тог суда од 10.09.2009. године. Решењем МУП РС Подручне полицијске управе у Новом Саду од 29.06.2009. године обустављен је дисциплински поступак против тужиоца, с обзиром да му је престао радни однос у МУП-у РС дана 22.06.2009. године. Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 87/18 од 23.10.2019. године потврђеном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 258/20 од 28.10.2020. године тужилац је ослобођен оптужбе да је на описани начин извршио кривично дело примање мита из члана 367. став 3. у вези става 1. КЗ. У периоду када су против тужиоца изнете наведене оптужбе он је живео у заједничком домаћинству са супругом, троје малолетне деце и родитељима. Они су се углавном издржавали од тужиоцеве зараде, а након привременог удаљења са рада тужиоца, а потом и отказа уговора о раду остали су без основног извора прихода. Тужилац је покушавао да нађе нови посао, али су послодавци одбијали када би сазнали да се против њега води кривични поступак. Тужилац се 10.08.2016. године запослио као возач код ауто-превозника, где је

остваривао нето плату у висини минималне зараде увећане за минули рад, регрес и топли оброк, а радни однос му је престао 01.08.2022. године. Поводом кривичног поступка који је вођен против тужиоца објављен је више новинских чланака у којима је тужилац помињан као осумњичени за извршење кривичног дела примање мита. Пријатељи, родбина и познаници су му постављали питања у вези са тим што је он доживљавао као осуду околине. Кривични поступак против тужиоца је трајао 11 година, а он у том периоду трпео стални страх од неизвесности од исхода поступак од егзистенцијалне и социјалне угрожености. Након пријема решења о отказу уговора о раду тужиоцу се погоршало здравствено стање због чега је 20.06.2009. године отишао на здравствени преглед у Институт за кардиоваскуларне болести Војводине где му је постављена дијагноза хипертензија артеријалис есентиалис. Наведене здравствене тегобе су код тужиоца задржале као хронично обољење због чега он одлази на редовне здравствене прегледе. Тужиочев отац је ...2009. године преминуо од можданог удара. Према тужиочевом мишљењу погоршање здравственог стања његовог оца било је узроковано стресом који је претрпео услед његовог отказа уговора о раду и кривичног поступка који је против њега покренут.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев, јер тужиоцу не припада накнада материјалне и нематеријалне штете, јер за време вођења кривичног поступка права личности тужиоца су била заштићена претпоставком невиности, па тужена не може да одговара за однос околине према тужиоцу или за натписе у средствима јавног информисања. Поред тога, тужилац нема право на накнаду материјалне штете због изгубљене зараде, јер је тужена поступила у свему у смислу одредаба чланова 111. и 168. тада важећег Закона о полицији. Поред тога, по становишту нижестепених судова тужена не одговара ни за накнаду штете због повреде права на суђење у разумном року у кривичном постуку који је вођен против њега, јер није доказао да је водио поступак за утврђење постојања повреде права на суђење у разумном року у складу са одредбама Закона о заштити права на суђење у разумном року пред судом пред којим је вођен предметни кривични поступак.

По оцени Врховног суда другостепени суд је правилно применио материјално право.

По оцени Врховног суда правилан је закључак и правни став другостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени услови за примену одредбе члана 172. ЗОО. Сама чињеница да је против тужиоца вођен кривични поступак не може се сматрати неправилним и незаконитим радњама органа тужене, без обзира на његов за тужиоца повољан исход, с обзиром да су органи тужене поступали у оквиру законом датих овлашћења. Покретање и вођење кривичног поступка представља употребу легалних правних средстава против могућих и потенцијалних учинилаца кривичних дела и подразумева закониту процедуру током које су окривљени заштићени претпоставком о невиности. Примена правних средстава не представља неправилан и незаконит рад ни у ситуацији када је окривљени ослобођен оптужбе, када је оптужба одбијена или поступак обустављен, па је с обзиром на постављени тужбени захтев на тужиоцу био терет доказивања конкретног пропуста и радње предузете на његову штету и постојање узрочно-последичне везе између таквих пропуста и радњи које имају карактер неправилног и незаконитог рада органа тужене, а које тврдне тужилац у тужби није изнео нити током првостепеног поступка доказао. Дакле, у одсуству

конкретно утврђених противправних поступака од стране органа тужене током покретања и трајања кривичног поступка, чињеница да је кривични поступак окончан без осуђујуће пресуде сама по себи није довољна за закључак о неправилном и незаконитом раду, па тужилац према општим одредбама члана 172. Закона о облигационим односима нема право на накнаду штете за зараду коју потражује.

Правилно су резоновали нижестепени судови да у односу на део тужбеног захтева који се односи на накнаду нематеријалне штете за страх тужиоца за здравље, будућност, егзистенцију себе и своје породице коју је искључиво он издржавао, бола због болести супруге и смрти оца, који је претрпео сматрајући да су настали његовом кривицом, да се ради о видовима нематеријалне штете који нису правно признати одредбама Закона о облигационим односима.

Трајање кривичног поступка није од утицаја на одговорност тужене, како правилно налазе нижестепени судови, јер по члану 22. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року право на правично задовољење има странка чији је приговор усвојен, а која није поднела жалбу, затим странка чија је жалба одбијена уз потврђивање првостепеног решења о усвајању приговора и странка чија је жалба усвојена. Како тужилац није доставио доказе на околност да је у кривичном поступку пред Вишим судом у Новом Саду К 87/18 поднео приговор ради заштите права на суђење у разумном року, у конкретном случају нису испуњени законски услови да у овом поступку подношењем посебног захтева тражи правично задовољење, односно накнаду штете због повреде права у смислу одредбе члана 22. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

По становишту Врховног суда, када је у питању захтев за накнаду материјалне штете због изгубљене зараде, такође није испуњен услов за накнаду штете по правном основу из члана 172. ЗОО. У конкретном случају решење о престанку радног односа тужиоцу донето је на основу тада важећег правила из члана 168. Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“ број 101/2005) у вези члана 111. истог Закона, по коме полицијском службенику, односно другом запосленом радни однос престаје ако током његовог рада у Министарству настану безбедносне сметње из члана 111. овог Закона, због којих се са њим радни однос не би био заснован да су у време заснивања постојале. Против овог решења није била допуштена жалба, али се могао покренути управни спор члан 168. став 3. наведеног Закона, што је тужилац учинио, али је његова тужба одбијена. Против тужиоца је покренут кривични поступак због сумње да је извршио кривично дело које се гони по службеној дужности и он је у том поступку правноснажно ослобођен. Из наведеног произлази да штета коју је претрпео тужилац није последица противправности односно незаконитог и неправилног рада органа тужене. То значи да је за примену наведене законске одредбе битна одредница да се накнада штете захтева због незаконитог престанка радног односа.

Дакле, предмет тужбеног захтева тужиоца је накнада материјалне и нематеријалне штете због незаконитог рада органа тужене. Одговорност тужене државе као правног лица за штету коју проузрокује њен орган постоји када је трећем лицу штета проузрокована у вршењу или у вези са вршењем функција државног органа, те да је штета настала као последица таквог рада органа који се може сматрати прекорачењем, злоупотребом или погрешном применом датих овлашћења. Орган који

поступа у окриву законског овлашћења није одговоран за штету прописану чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Имајући у виду да су органи тужене у конкретном случају поступали у оквиру законских овлашћења, то нема основа одговорности тужене за накнаду тражене штете у смислу члана 154, 155. и 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Стога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни суд је одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**